

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ЄВРОПЕЙСЬКА КРЕДИТНО-ТРАНСФЕРНА СИСТЕМА

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАКЕТ

освітній ступінь	магістр
галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
предметна спеціальність	014.02 Мова і література (із зазначенням мови)
Освітня програма	Середня освіта: Мова і література (німецька)

ЗМІСТ

- 1. Загальна інформація про факультет та випускову кафедру**
- 2. Описи освітніх програм спеціальності**
- 3. Інформація про окремі компоненти освітньої програми**

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ФАКУЛЬТЕТ ТА ВИПУСКОВУ КАФЕДРУ

1.1. Інформація про факультет

Назва: факультет іноземних мов

Адреса: вул. Рєпіна, 12, к. 305, 68610, Одеська область, м. Ізмаїл

Телефон деканату: (04841) 5-39-92

Веб-сторінка факультету:

Електронна пошта: fim_idgu@ukr.net

Декан факультету: Дзіковська Лариса Миколаївна, *кандидат філологічних наук, доцент*

1.2. Інформація про кафедру

Назва: кафедра романо-германської філології

Адреса: вул. Рєпіна, 12, каб. 402, 68610, Одеська область, м. Ізмаїл

Веб-сторінка кафедри:

Електронна пошта: kafedra.rom.mov@gmail.com

Завідувач кафедри: Радкіна Валентина Федорівна, *кандидат педагогічних наук, доцент*

Перелік освітніх програм спеціальності^{1*}:

---

^{1*} Зазначається можливість навчання за освітніми програмами, що передбачають здобуття додаткової спеціальності (предметної спеціальності, спеціалізації) відповідно до наказів МОН України № 506 від 12.05.2016 р. та № 567 від 25.05.2016 р.

2. ОПИСИ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

2.1. Освітньо-професійна програма «СЕРЕДНЯ ОСВІТА: МОВА І ЛІТЕРАТУРА (НІМЕЦЬКА)»

2.1.1. Профіль освітньої програми Середня освіта: мова і література (німецька). Спеціальність 014 Середня освіта; предметна спеціальність 014.02 Мова і література (із зазначенням мови); галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

<i>1 – Загальна інформація</i>	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Ізмаїльський державний гуманітарний університет Кафедра романо-германської філології
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Другий ступінь вищої освіти Кваліфікація: Магістр освіти з мови і літератури. Викладач німецької мови і світової літератури. Учитель німецької мови і світової літератури.
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Одиничний ступень державного зразка, 90 кредитів ЄКТС
Наявність акредитації	Сертифікат про акредитацію – Серія УД 16005177 (наказ МОН України від 06.04.18 № 329).
Цикл/рівень	QF – level 7 / EQF – Second cycle / НРК – рівень 8.
Передумови	Особа має право здобувати ступінь магістра на основі першого рівня вищої освіти – «бакалавр», та/або освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст», у т.ч. здобутого за іншою спеціальністю (напрямом підготовки), за умови успішного проходження додаткових вступних випробувань.
Мова(и) викладання	німецька, українська
Термін дії освітньої програми	до 1 липня 2023 р.
Інтернет-адреса	http://idgu.edu.ua/ects

постійного розміщення опису освітньої програми	
2 – Мета освітньої програми	
Програма призначена для підготовки конкурентоспроможного фахівця-філолога з глибокими фундаментальними знаннями та навичками міждисциплінарного філологічного дослідження, здатного будувати свою діяльність на основі креативного підходу та готового до продовження навчання на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти.	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка спеціальність: 014 Середня освіта предметна спеціальність 014.02 Мова і література (із зазначенням мови) Освітня програма Середня освіта: мова і література (німецька).
Орієнтація освітньої програми	Програма ґрунтується на сучасних наукових знаннях про цілі і цінності філологічної та педагогічної освіти, орієнтована на академічну підготовку на основі теоретичних досліджень і практичних наукових результатів їх впровадження з урахуванням світового досвіду викладацької діяльності, сучасного стану підготовки фахівців з мовної освіти в Україні. Акцентує увагу на здатності розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері професійної діяльності, орієнтує на подальшу фахову самоосвіту.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Професійна освіта в галузі філології та методики викладання у профільних школах та вищих навчальних закладах різних рівнів акредитації.
Особливості програми	Програма включає навчальні дисципліни професійної та практичної підготовки, які поглиблюють компетентності майбутнього викладача німецької мови і світової літератури та забезпечують можливість засвоєння наукових програм у двох відповідних галузях знань.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування до ДК	Випускників програми призначено для викладацької, навчально-виховної, науково-методичної та організаційно-управлінської діяльності в галузі 01 Освіта/Педагогіка відповідно до Класифікатора професій ДК 003:2010. 23 - Викладачі 231 - Викладачі університетів та вищих навчальних закладів 2310.2 - Викладач ВНЗ 232 - Викладачі середніх навчальних закладів 2351 - Професіонали в галузі методів навчання 2351.1 - Наукові співробітники 2359 - Інші професіонали в галузі навчання
Подальше навчання	Випускники мають право продовжити навчання на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та	Студентоцентризоване навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване

навчання	навчання, кейс-технології, індивідуально-творчий та практичний підходи. Лекції, лабораторні роботи, семінари, практичні заняття в групах, самостійна робота на основі підручників та конспектів, електронних підручників, консультації з викладачами, підготовка магістерської роботи.
Оцінювання	Накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання студентів за всі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямовані на опанування навчального навантаження з освітньої програми: поточний контроль, модульний, підсумковий контроль; письмові, усні экзамени, тестування, есе, презентації, виконання творчих завдань, колоквиуми, заліки з виробничої практики та науково-практичного стажування, кваліфікаційна робота.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі Освіта/Педагогіка, а також у процесі самоосвіти та подальшого навчання на основі глибокого переосмислення наявних та створення нових цілісних знань.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність вдосконалювати власне навчання, зокрема розвивати навчальні й науково-дослідницькі навички.</p> <p>ЗК 2. Здатність гнучко та ефективно користуватися системою знань про соціальну дійсність і про себе, систему складних соціальних умінь і навичок взаємодії, сценаріїв поведінки в типових соціальних ситуаціях.</p> <p>ЗК 3. Здатність працювати в команді. Здатність до міжособистісного спілкування; здатність до самокритики; навички планування та управління часом; уміння і здатність до прийняття рішень.</p> <p>ЗК 4. Здатність вільно володіти державною мовою як усно, так і письмово; здатність вільно володіти іноземною (німецькою) мовою; здатність до ефективного професійного спілкування та до представлення складної комплексної інформації у стислій формі усно та письмово, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та відповідні професійні терміни.</p> <p>ЗК 5. Здатність генерувати нові ідеї; здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.</p> <p>ЗК 6. Здатність діяти на основі етичних міркувань; дотримання етичних принципів; здатність цінувати мультикультурність мовного суспільства; здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.</p>
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	<p>ФК 1. Здатність оперувати системою знань про цінності й уявлення, притаманні культурам країн мови, що вивчається.</p> <p>ФК 2. Здатність володіти методологічними і теоретичними основами філологічних наук, методики навчання іноземних мов у ВНЗ та німецької мови у профільній школі.</p> <p>ФК 3. Здатність широко застосовувати лінгвістичні та психолого-педагогічні аспекти моделювання різних типів знань з професійною</p>

	<p>метою.</p> <p>ФК 4. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології для вирішення професійних і дослідницьких завдань.</p> <p>ФК 5. Здатність визначати та застосовувати інноваційні підходи до розв'язання теоретичних, методологічних і методичних проблем розвитку вищої гуманітарної освіти, осучаснювати її зміст відповідно до останніх вітчизняних і світових напрацювань у галузі гуманітарних знань.</p> <p>ФК 6. Здатність враховувати специфіку семантико-прагматичної та граматичної організації іноземної мови (німецької) на макро- і макрорівні, у т.ч. на основі взаємозв'язку лінгвістичних та екстралінгвістичних компонентів.</p> <p>ФК 7. Здатність використовувати теоретичні й емпіричні знання в сфері міжкультурної комунікації на основі знання основних відмінностей концептуальної і мовної картин світу носіїв рідної мови і мови, що вивчається.</p> <p>ФК 8. Здатність застосовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і письмовій формах з урахуванням специфіки офіційного, нейтрального та неофіційного реєстрів спілкування.</p> <p>ФК 9. Здатність орієнтуватись в основних тенденціях, що визначають сучасний стан іншомовної освіти у вищих навчальних закладах, проектувати педагогічну діяльність на основі міждисциплінарних зв'язків.</p> <p>ФК 10. Здатність керувати пізнавальною діяльністю учнів, знаходити найбільш ефективні способи мотивованого впливу, створювати і згуртовувати колектив з метою вирішення освітніх завдань.</p> <p>ФК 11. Здатність створювати та підтримувати постійні контакти з аудиторією на основі комунікативної взаємодії.</p> <p>ФК 12. Здатність дотримуватися законів, правил конвенції безконфліктного спілкування на основі взаємоповаги та сприяння розвитку загальної культури.</p>
7 – Програмні результати навчання	
Знання:	<p>ПРН 1. Основних напрямків розвитку філологічної науки, методів філологічних досліджень, основ мовознавчих наук.</p> <p>ПРН 2. Новітніх положень фундаментальних наук, в обсязі, необхідному для засвоєння загальнопрофесійних дисциплін.</p> <p>ПРН 3. Сучасних інформаційних технологій та інноваційних методик в галузі освіти і науки.</p> <p>ПРН 4. Основних тенденцій методики викладання у вищих навчальних закладах та профільній школі з залученням широкого кола комунікативного матеріалу іноземною мовою (німецькою);</p> <p>ПРН 5. Методів, форм та засобів навчання, які забезпечують володіння основними дискурсивними способами реалізації комунікативної мети висловлювання, етичними нормами поведінки, прийнятими в соціумі іншої культури.</p>

<p>Уміння в предметній галузі:</p>	<p>ПРН 6. Брати участь в реалізації колективних педагогічних завдань, у т.ч. в міжнародному форматі на основі впровадження ідеї співробітництва та професійної кооперації.</p> <p>ПРН 7. Володіти формами і методами наукового пізнання, вміти аналізувати сучасні соціальні та етичні проблеми, наукові школи, напрямки, концепції, джерела гуманітарного знання.</p> <p>ПРН 8. Застосовувати отримані знання при вирішенні науково-методичних і навчально-виховних завдань з урахуванням вікових та індивідуально-типологічних, соціально-психологічних особливостей студентських колективів і конкретних педагогічних ситуацій.</p> <p>ПРН 9. Користуватися різноманітними методами і формами навчання, прогресивними прийомами керівництва науковою, навчальною, суспільною, творчою діяльністю студентських колективів.</p> <p>ПРН 10. Гнучко застосовувати набуті знання на основі міждисциплінарних зв'язків лінгвістичних дисциплін.</p>
<p>Навички і здатності в предметній галузі:</p>	<p>ПРН 11. Спілкуватися письмово та усно в іншомовному професійному й науковому соціумі.</p> <p>ПРН 12. Володіти основними поняттями, термінами, положеннями мовознавства та орієнтуватися на здобутки сучасної науки.</p> <p>ПРН 13. Володіти сукупністю знань про структуру мовної системи, вміти оперувати цими знаннями у процесі професійної діяльності: аналізувати, зіставляти, групувати факти мови, використовувати методи відповідного лінгвістичного опису.</p> <p>ПРН 14. Володіти сучасними технологіями організації навчального процесу й оцінки досягнень учнів на різних етапах навчання.</p> <p>ПРН 15. Ефективно будувати навчальний процес на всіх рівнях і етапах лінгвістичної освіти, включаючи вищу, післядипломну й додаткову (в іншій галузі) професійну освіту.</p> <p>ПРН 16. Обґрунтовувати концептуальні основи, структуру і зміст засобів навчання (підручників, навчальних посібників тощо).</p> <p>ПРН 17. Систематично вдосконалювати свою професійну діяльність породжувати нові ідеї та ставити їх на службу потребам професійної діяльності.</p> <p>ПРН 18. Здійснювати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел для розв'язання задач спеціальності.</p>

Комунікація:	<p>ПРН 19. Ефективно спілкуватись на професійному та соціальному рівнях з представниками іншої національної культури, виявляючи повагу до особливостей їх соціально-культурних традицій, здійснювати усну та письмову комунікацію іноземною мовою (німецькою).</p> <p>ПРН 20. Здійснювати трансфер набутих знань рідною та іноземною мовою (німецькою), реалізуючи державну політику в сфері науки і освіти на основі особистого внеску в її розвиток.</p> <p>ПРН 21. Працювати в міжнародному контексті, спілкуватися з колегами та широким академічним товариством на міжнародному рівні для реалізації інноваційного проекту або вирішення певної наукової проблеми.</p> <p>ПРН 22. Здійснювати на високому професійному рівні комунікативну адаптацію з урахуванням різноманітності культур та мультикультурності суспільства.</p> <p>ПРН 23. Широко застосовувати комунікативні навички відповідно до замовлення суспільства в сфері освіти.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>Проведення лекцій з навчальних дисциплін науково-педагогічними працівниками, які мають науковий ступінь та/або вчене звання, складає більш ніж 50% від загальної кількості годин (які мають науковий ступінь доктора наук або вчене звання професора – більш ніж 25%); науково-педагогічних працівників, які є визнаними професіоналами з досвідом роботи за фахом в дослідницькій, управлінській, інноваційній або творчій сферах діяльності – більш ніж 15%</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Забезпеченість аудиторним фондом, комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, необхідними для виконання навчальних планів; мінімальний відсоток кількості аудиторій з мультимедійним обладнанням відповідає ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності. Наявність соціально-побутової інфраструктури: бібліотеки, у тому числі читального залу; пунктів харчування актового залу; спортивного залу; спортивних майданчиків; медичного пункту. Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком – 100%</p>
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p>Інформаційне забезпечення: бібліотечний ресурс (фахова література, вітчизняні та закордонні фахові періодичні видання, в тому числі в електронному вигляді), електронний репозитарій, доступ до баз даних періодичних наукових видань, наявність веб-сайту ІДГУ, наявність електронного ресурсу Google Suite for Education. Навчально-методичне забезпечення: опис освітньої програми, початковий план, робочий навчальний план, робочі програми, комплекси навчально-методичного забезпечення, навчальні матеріали з кожної дисципліни навчального плану, програми практичної підготовки, робочі програм практик, методичні матеріали для проведення атестації здобувачів, методичні рекомендації щодо написання кваліфікаційної (магістерської) роботи; критерії оцінювання рівня підготовки; пакети комплексних контрольних робіт.</p>
9 – Академічна мобільність	
Національна	Підвищення кваліфікації (стажування) науково-педагогічних

кредитна мобільність	працівників у вітчизняних ВНЗ.
Міжнародна кредитна мобільність	Не передбачено.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Можливе.

2.1.2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1.	Методологія та організація наукових досліджень	4	залік
ОК 2.	Психологія та педагогіка вищої школи	5	екзамен
ОК 3.	Методика викладання філологічних дисциплін у ВНЗ	5	екзамен
ОК 4.	Актуальні питання германської філології	5	екзамен
ОК 5.	Методика навчання німецької мови у профільній школі	5	екзамен
ОК 6.	Науково-педагогічна практика	6	захист практики
ОК 7.	Науково-дослідна практика з підготовкою кваліфікаційної роботи	15	захист практики
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		45	
Вибіркові компоненти ОП			
<i>Вибірковий блок 1 (за вільним вибором факультету)</i>			
ВБ 1.1.	Комунікативні стратегії в німецькій мові	6	екзамен
ВБ 1.2.	Історія літературознавчих вчень	5	залік
ВБ 1.3.	Методологія і філософія мови	6	екзамен
ВБ 1.4.	Закономірності розвитку сучасної світової літератури	5	екзамен
<i>Вибірковий блок 2 (за вільним вибором студентів)</i>			
ВБ 2.1.	Мотиваційний менеджмент / Кадровий менеджмент	4	залік
ВБ 2.2.	Сучасний німецький дискурс / Переклад як форма міжлітературної взаємодії		
ВБ 2.3.	Порівняльна типологія німецької та української мов / Теорія перекладу	4	залік
ВБ 2.4.	Лінгвістика тексту / Амбівалентні явища в системі мов	4	залік
ВБ 2.5.	Аналітичне читання (німецька мова) / Лінгвістичний аналіз німецького тексту	4	залік
ВБ 2.6.	Літературні напрями і школи / Жанр кримінальної літератури	4	залік
ВБ 2.7.	Неологія ХХІ ст. / Сучасна література Німеччини	4	залік
ВБ 2.8.	Практикум перекладу ділової німецької мови / Особливості реферування різножанрових	4	залік

	німецькомовних текстів.		
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		90	

2.1.3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньої програми Середня освіта: мова і література (німецька) спеціальності 014 Середня освіта, предметна спеціальність 014.02 Мова і література (із зазначенням мови) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка проводиться у формі атестаційного екзамену, захисту кваліфікаційної роботи та завершується видачею державного документу встановленого зразка про присудження другого ступеня вищої освіти та присвоєння кваліфікації: Магістр освіти з мови і літератури. Учитель німецької мови і світової літератури. Викладач німецької мови і світової літератури.

Атестація випускників здійснюється відкрито і публічно.

3. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОКРЕМІ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

3.1. Освітня програма «СЕРЕДНЯ ОСВІТА: МОВА І ЛІТЕРАТУРА (НІМЕЦЬКА)» Спеціальність 014 Середня освіта предметна спеціальність 014.02 Мова і література (із зазначенням мови) галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Обов'язкові компоненти

МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

1. КОД: ОК 1

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: перший

4. ЛЕКТОР: доц. Церковна В.Г.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Загальні компетентності: здатність до цілеспрямованого накопичування знання, самостійного пошуку та опрацювання інформації; вміння організувати творчі колективи з метою розв'язання комплексних міжпредметних проблем; здатність застосовувати набуті знання та навички у практичних ситуаціях, виявляючи ініціативу та підприємливість; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність взаємодіяти з представниками інших професійних груп гуманітарної сфери.

Фахові компетентності спеціальності: здатність брати участь у дискусії з певної наукової проблеми, у різних формах наукової комунікації.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ: *знати:* основні теоретичні поняття курсу, що дозволить їм зрозуміти сутність процесу наукового дослідження; основні психологічні закономірності, які потрібно враховувати при організації наукового дослідження, інтерпретації даних; логіку наукового дослідження; методологію написання наукових повідомлень; основні принципи освіти в Україні; систему освіти України; основні цілі та ідеї Болонського процесу; права та обов'язки учасників навчально-виховного процесу; структуру державних стандартів вищої освіти; вимоги до складу і змісту навчально-методичної документації з спеціальності та дисципліни; сутність нових та інформаційних технологій навчання у вищій школі; принципи організації педагогічного контролю й аналізу його результатів; сутність та закономірності

навчально-виховного процесу у вищій школі; форми та методи організації навчання студентів; норми, критерії оцінювання знань, умінь та професійних навичок майбутніх фахівців в умовах використання кредитно-трансферної системи навчання; методи аналізу ефективності педагогічного управління студентським колективом; специфіку виховної роботи у вищому навчальному закладі; принципи, основи педагогічної майстерності викладача вищої школи; дидактичні принципи дистанційної освіти та побудови електронних навчальних посібників; *вміти*: формулювати наукові проблеми; підбирати адекватні методи наукового дослідження з метою вирішення дослідницьких завдань; формулювати робочі гіпотези та визначати дослідницькі завдання; визначати діагностичні виміри досліджуваних явищ; планувати структуру, зміст, процес організації лекції, практично-семінарського заняття; виступати перед аудиторією, здійснювати наукову роботу; планувати педагогічну діяльність, вибирати найбільш ефективні форми та методи роботи із студентами; займатися самоосвітою, творчо використовувати інноваційні технології у навчальній і виховній роботі зі студентською молоддю; організовувати та аналізувати свою педагогічну діяльність; забезпечувати послідовність та логічність викладання навчального матеріалу; розробляти і проводити заняття різних видів; аналізувати навчальну та навчально-методичну літературу і використовувати її в педагогічній практиці; організовувати навчальну діяльність студентів, керувати та оцінювати її результати; застосовувати основні методи діагностики знань і умінь студентів з дисципліни, вносити корективи в процес навчання з урахуванням результатів діагностики; застосовувати сучасні інформаційні технології у навчальному процесі.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: дисципліни загальної підготовки.

8. ЗМІСТ КУРСУ: Вступ до методології наукового дослідження. Три аспекта науки: соціальний інститут, результат, процес. Критерії науковості знання: істинність, обґрунтованість, інтерсуб'єктивність. Принцип достатньої підстави. Форми організації наукового знання: факт, положення, поняття, категорія, принцип, закон, теорія, ідея, парадигма. Правила визначення понять. Помилки, що допускаються при визначенні понять. Загальні характеристичні ознаки наукової діяльності. Особливості індивідуальної наукової діяльності. Норми наукової етики. Соціальна відповідальність вчених. Принципи наукового пізнання. Принципи наукового пізнання: детермінізм, відповідність, додатковість. Сучасне розуміння наукових принципів. Логіка виділення принципів наукового пізнання. Засоби та методи наукового дослідження. Матеріальні, математичні, логічні та мовні засоби пізнання. Теоретичні та емпіричні методи дослідження: конкретні та комплексні. Співвідношення теоретичних та емпіричних методів у науковому дослідженні. Пошук та формулювання наукової теми. Правила роботи з науковою літературою. Значення літературного огляду для визначення новизни психологічного дослідження. Наукова проблема як основа задуму дослідження. Актуальність проблеми та її обґрунтування. Види фактів. Джерела даних. Категоріальний апарат наукового дослідження. Понятійний апарат дослідження і його операціоналізація. Пошук протиріч як пошук наукових проблем. Шість типів протиріч: виду, частини та цілого, розвитку, причин та наслідків, точки зору, цілі та засобів. Проблеми дослідницької аргументації. Твердження та їх ґрунтовність. Аргументація у науковій бесіді. П'ять елементів дослідницької аргументації. Функція доводів та фактів для тез. Робота з альтернативами наукового твердження. Зв'язок твердження та доводу – основа ґрунтовності доводів. Види тверджень: практичні та концептуальні. Оцінка конкретності та значущості твердження. Параметри аналізу використаних аргументів. Співвідношення конструктів та фактів у дослідженні. Узагальнення повсякденних життєвих подій в поняттях наукових концепцій і теорій. Формування понятійного мислення вченого. Диференціація професійної та повсякденної реальностей та мов. Визначення конструкту й визначення явища. Мета-узагальнення наукових понять. Мета-узагальнення використаних понять як встановлення ієрархічних зв'язків між конструктами. Творчий пошук та створення метафор наукових феноменів, структур, механізмів тощо. Особистісний

внесок у мислення. Загальні основи педагогіки вищої школи. Предмет і завдання педагогіки вищої школи. Викладач вищого навчального закладу. Основи дидактики вищої школи. Сутність процесу навчання у вищій школі. Методи, засоби та форми навчання у вищому навчальному закладі. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів. Зміст освіти у вищій школі. Виховна робота із студентською молоддю. Організація виховної роботи у вищій школі. Куратор академічної групи, специфіка його діяльності. Система освіти України. Психолого-дидактичні основи процесу навчання. Форми і методи навчання. Культура педагогічного спілкування. Методичне забезпечення навчального процесу. Система забезпечення якості освіти. Нові технології навчання. Закон України «Про вищу освіту»: пріоритетність Європейської концепції розвитку системи вищої освіти (принципи вищої освіти; академічна мобільність: педагогічний сенс; змістове наповнення студентоцентрованого навчання). Предмет, задачі, основні категорії педагогіки вищої школи. Вища школа як педагогічна система (педагогічна теорія; педагогічна концепція; педагогічна ідея; педагогічна закономірність). Методи та методика педагогічних досліджень (етапність проведення педагогічних досліджень; поняття «метод» і «методика»; методи теоретичного і емпіричного дослідження; педагогічний експеримент). Викладач ВНЗ як організатор навчально-виховного процесу (компоненти педагогічної діяльності; функції викладача ВНЗ; педагогічна культура викладача сучасного вишу). Студент як об'єкт-суб'єкт педагогічної діяльності. Організація навчально-виховного процесу у ВНЗ (сучасне студентство як соціальна група; пріоритетні напрямки національного виховання студентства; навчальний план; навчальна програма; індивідуальний навчальний план). Інтерактивні технології навчання і виховання у сучасному ВНЗ (технології в освіті; педагогічні технології; дидактичні технології; виховні технології; технології управління; поняття «інтеракція» у педагогіці вищої школи). Педагогічний сенс компетентнісного підходу у вищій школі (функції контролю та обліку знань, умінь і навичок студентів у ВНЗ; поняття «компетенція» і «компетентність»; принципи контролю навчальних досягнень студентів).

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Баскаков А.Я. Методология научного исследования. – М., 2004.
2. Бурчин М.Н. Введение в современную точную методологию науки: структуры систем знаний. – М., 1994.
3. Білуха М.Т. Основи наукових досліджень. – К., 1997.
4. Новиков, А.М. Методология / А.М. Новиков, Д.А. Новиков. – М., 2007.
5. Марцин В.С. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. – Л., 2002.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська.

ПСИХОЛОГІЯ ТА ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ

1. КОД: ОК 2

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: перший

4. ЛЕКТОР: проф. Кічук Н.В., доц. Терещук Р.К.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ

Загальні компетентності: здатність демонструвати розуміння правових рамок, що мають відношення до підготовки фахівців для вищої освіти; готовність до особистісно-професійного саморозвитку як викладача вищої школи; готовність до викладацької діяльності за основними освітніми програмами вищої освіти; готовність брати участь в роботі дослідницьких колективів для розв'язання наукових і науково-освітніх завдань; здатність через предметні наукові знання формувати професійну ідентичність студента; здатність перетворювати суспільно-значущий

зміст фахових знань в індивідуальну пізнавальну діяльність майбутнього фахівця.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності: здатність продемонструвати наукову культуру при визначенні методологічних концептів професійної підготовки конкурентоздатних фахівців для вищої освіти; готовність до творчої аналітичної роботи, спрямованої на узагальнення досвіду зарубіжної практики підготовки фахівців для вищої освіти; готовність організувати роботу дослідницького колективу в області педагогічних наук; здатність моделювати, здійснювати і оцінювати освітній процес і проектувати програми додаткової професійної освіти відповідно до потреб роботодавця; здатність відбирати, узагальнювати і адаптувати результати сучасних міждисциплінарних досліджень для цілей викладання педагогічних дисциплін в освітніх організаціях вищої освіти і професійного навчання; здатність аргументовано викладати і захищати авторську позицію в науковій дискусії, представляти результати наукового дослідження у вигляді публікацій і виступів у академічному, експертному та професійному середовищі, в тому числі іноземною мовою.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ: *знати:* категорійно-понятійний апарат педагогіки та психології вищої школи; закономірності та принципи навчання і виховання особистості; загальну характеристику пізнавальних процесів; особливості формування студентської групи; закономірності та особливості розвитку і формування особистості; загальну характеристику індивідуально-психологічних особливостей особистості; психологічну структуру діяльності; *вміти:* практично визначати власні психічні особливості та вміти використовувати особистісні резерви; ідентифікувати індивідуально-психологічні особливості людини, емоційні стани особистості; виховувати особистісні риси, від яких залежить цілісна поведінка і майбутня професійна діяльність.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: Педагогіка, Психологія, Вікова психологія.

8. ЗМІСТ КУРСУ: Загальні основи педагогіки вищої школи. Вища освіта як органічна складова системи неперервної освіти. Основні принципи розвитку вищої школи. Структура вищої освіти. Логіка педагогічного дослідження. Особливості педагогічного процесу у вищому навчальному закладі. Вікові особливості студентської молоді. Дидактичні основи педагогічного процесу у вищій школі. Мета, завдання та зміст вищої освіти України. Проблеми навчання у вищому навчальному закладі. Організаційні форми роботи у вищому навчальному закладі. Лекції та методика їх виконання. Семінарські та практичні заняття у вищих навчальних закладах. Комплексні форми організації навчання. Основи педагогічного контролю у вищих навчальних закладах та основні форми його здійснення. Самостійна робота студентів. Інновації в системі вищої педагогічної освіти. Класифікація педагогічних технологій. Принципи модульної технології. Наукові та організаційно-методичні засади виховного процесу у вищій школі. Болонський процес – Європейська інтеграція систем вищої школи. Психологія вищої школи. Сучасні концепції вищої освіти. Психологічні засади навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах. Психологічні аспекти підготовки старшокласників до вибору професії та навчання у вищому закладі освіти. Психологічні аспекти профвідбору у вищі навчальні заклади. Проблема адаптації абітурієнтів до навчально-виховного процесу у вищій школі. Вікові особливості студентської молоді та їх роль у становленні особистості. Проблема мотивації навчання у вищій школі. Діяльність та її психологічна структура. Психологічна структура діяльності. Поняття про діяльність та її психологічна структура. Навчання як провідна діяльність студентів. Особливості мотивів навчальної діяльності студентів. Особистість і управління процесом її формування. Психологічні особливості формування професійної спрямованості студентів у вищій школі. Особливості формування професійної самосвідомості студентів. Психолого-педагогічні особливості діяльності викладача. Професіограма викладача вищої школи: сутність, компоненти. Психологічні вимоги до характерологічних властивостей викладача вищої школи. Особливості змісту та засобів спілкування у вищій школі.

Комунікативна культура викладача вищої школи. Емоційно-творчий аспект педагогічного спілкування у закладі вищої освіти.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Вітвицька С.С. Практикум з педагогіки вищої школи: навчальний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури / С.С. Вітвицька – К.: Центр навчальної літератури, 2005.
2. Мороз О.Г. Педагогіка і психологія вищої школи / О.Г. Мороз, О.С. Падалка, В.І. Юрченко. – К.: НПУ, 2003.
3. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: навч. посіб. для магістрантів і аспірантів / Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. – К.: Філ-студія, 2006.
4. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності: навч. посіб. для студ. вищих пед. навч. закладів / В.А. Семиченко. – К.: Вища школа, 2004.
5. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. для студ. / М.М. Фіцула. – К.: “Академвидав”, 2006.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, практичні заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська.

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ВНЗ

1. КОД: ОК 3

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: перший

4. ЛЕКТОР: доц. Головіна Н.Б.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Загальні компетентності: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність вдосконалювати власне навчання, зокрема розвивати навчальні й науково-дослідницькі навички; здатність гнучко та ефективно користуватися системою знань про соціальну дійсність і про себе, систему складних соціальних умінь і навичок взаємодії, сценаріїв поведінки в типових соціальних ситуаціях; здатність працювати в команді; здатність до міжособистісного спілкування, здатність до самокритики, навички роботи в команді; навички планування та управління часом; уміння і здатність до прийняття рішень; здатність вільно володіти державною мовою як усно, так і письмово; здатність вільно володіти іноземною (німецькою) мовою, здатність до ефективного професійного спілкування та до представлення складної комплексної інформації у стислій формі усно та письмово, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та відповідні професійні терміни; здатність генерувати нові ідеї; здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети; здатність діяти на основі етичних міркувань, дотримання етичних принципів; здатність цінувати мультикультурність мовного суспільства; здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності: здатність володіти методологічними і теоретичними основами філологічних наук, методики навчання іноземних мов у ВНЗ та німецької мови у профільній школі; здатність широко застосовувати лінгвістичні та психолого-педагогічні аспекти моделювання різних типів знань з професійною метою; здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології для вирішення професійних і дослідницьких завдань; здатність орієнтуватись в основних тенденціях, що визначають сучасний стан іншомовної освіти у вищих навчальних закладах, проектувати педагогічну діяльність на основі міждисциплінарних зв'язків; здатність керувати пізнавальною діяльністю

учнів, знаходити найбільш ефективні способи мотивованого впливу, створювати і згуртовувати колектив з метою вирішення освітніх завдань; здатність створювати та підтримувати постійні контакти з аудиторією на основі комунікативної взаємодії; здатність дотримуватися законів, правил конвенції безконфліктного спілкування на основі взаємоповаги та сприяння розвитку загальної культури.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ: знати: основні методичні категорії; психологію особистості студента й закономірності оволодіння ІМ у навчальних умовах; основні вимоги, які висуваються суспільством і наукою до викладача / вчителя, його методичної майстерності та особистісних якостей; основні закономірності навчання ІМ і культур, а також зміст і специфіку усіх складників процесу навчання: зміст, методи, засоби навчання з точки зору їхнього історичного розвитку і сучасного стану; **вміти:** правильно з точки зору педагогіки, психології і методики вищої школи здійснювати свою професійну діяльність, спрямовану на формування в студентів рис вторинної мовної особистості, які зумовлюють здатність до участі у міжкультурному спілкуванні.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: Актуальні питання германської філології. Комунікативні стратегії у німецькій мові

8. ЗМІСТ КУРСУ: Методика навчання філологічних дисциплін як наука і навчальна дисципліна. Загальні питання методики навчання філологічних дисциплін як галузі сучасної педагогічної науки. Об'єкт, предмет методики навчання філологічних дисциплін у ВНЗ. Закономірності, принципи методики навчання у ВНЗ. Зв'язок дисциплін із суміжними науками. Історія розвитку методики навчання філологічних дисциплін у вищій школі. Основні етапи становлення й розвитку методики навчання філологічних дисциплін у вищих освітніх закладах. Характеристика етапів розвитку галузі науки в Україні. Особливості розвитку методики навчання мовознавчих дисциплін у XXI столітті. Організація навчального (освітнього) процесу в умовах сучасного вишу. Особливості організації навчального (освітнього) процесу у ВНЗ. Призначення навчального плану, навчальної програми. Електронний підручник як засіб навчання філологічних дисциплін. Новітні педагогічні технології. Понятійні ознаки дефініції "технологія". Сутність поняття "педагогічна технологія". Класифікації технологій. Особливості впровадження педагогічних технологій в інших країнах. Проблемне навчання. Кредитно-модульна технологія. Форми організації навчання й контролю. Лінгводидактичні студії. Форми аудиторної роботи зі студентами. Значення лекції в навчально-виховному процесі. Класифікації лекцій. Вимоги до лекції Використання засобів навчання під час лекцій. Практичні, семінарські заняття, колоквиуми, дидактичні ігри. Методи навчання філологічних дисциплін у ВНЗ. Лінгводидактичні студії. Поняття про методи навчання. Класифікації методів навчання філологічних дисциплін. Метод проєктів. Засоби навчання філологічних дисциплін у вищих закладах освіти. Лінгводидактичні студії. Роль та місце засобів навчання в педагогічному процесі вищої школи. Особливості дистанційного навчання у вищій школі. Електронний підручник як засіб навчання нового покоління. Лінгводидактичні можливості мережевого сервісу. Блоги, подкасти в методиці викладання філологічних дисциплін. Організація діяльності студентів під час проходження практик. Лінгводидактичні студії. Роль практики у формуванні професійної компетентності студентів філологів. Види практик. Зміст і мета педагогічної практики магістрантів. Організація контролю та оцінювання навчальних досягнень студентів. Поняття про контроль. Функції контролю. Принципи контролю. Види і форми контролю. Особливості тестового контролю. Види тестових завдань.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: курс лекцій: [навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр»]. – Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.А. та ін. / за ред. Ніколаєвої С.Ю. – К.: «Ленвіт», 2010.

2. Морська Л.І. Інформаційні технології у навчанні іноземних мов: Навчальний посібник. – Тернопіль: Астон, 2008.
3. Ніколаєва С.Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): Навчальний посібник. – К.: Ленвіт, 2008.
4. Пассов Е.И. Методика как теория и технология иноязычного образования. – Елец: ЕГУ им. И.А.Бунина, 2010.
5. Професійно орієнтоване навчання іноземних мов у старшій профільній і вищій школі: проблеми і перспективи: колективна монографія / Л. А. Сажко, Л. Я. Зеня, О. В. Бирюк та ін. / за заг. ред. Л.А. Сажко. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2015.
6. Черноватий Л.М. Методика викладання перекладу: підручник. – Вінниця: Нова книга, 2013.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, практичні заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська, німецька.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

1. КОД: ОК 4

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: перший

4. ЛЕКТОР: доц. Головіна Н.Б.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Загальні компетентності: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність вдосконалювати власне навчання, зокрема розвивати навчальні й науково-дослідницькі навички; здатність гнучко та ефективно користуватися системою знань про соціальну дійсність і про себе, систему складних соціальних умінь і навичок взаємодії, сценаріїв поведінки в типових соціальних ситуаціях; здатність працювати в команді; здатність до міжособистісного спілкування, здатність до самокритики, навички роботи в команді; навички планування та управління часом; уміння і здатність до прийняття рішень; здатність вільно володіти державною мовою як усно, так і письмово; здатність вільно володіти іноземною (німецькою) мовою, здатність до ефективного професійного спілкування та до представлення складної комплексної інформації у стислій формі усно та письмово, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та відповідні професійні терміни; здатність генерувати нові ідеї; здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети; здатність діяти на основі етичних міркувань, дотримання етичних принципів; здатність цінувати мультикультурність мовного суспільства; здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності: здатність оперувати системою знань про цінності й уявлення, притаманні культурам країн мови, що вивчається; здатність володіти методологічними і теоретичними основами філологічних наук, методики навчання іноземних мов у ВНЗ та німецької мови у профільній школі; здатність широко застосовувати лінгвістичні та психолого-педагогічні аспекти моделювання різних типів знань з професійною метою; здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології для вирішення професійних і дослідницьких завдань; здатність визначати та застосовувати інноваційні підходи до розв'язання теоретичних, методологічних і методичних проблем розвитку вищої гуманітарної освіти, осучаснювати її зміст відповідно до останніх вітчизняних і світових напрацювань у галузі гуманітарних знань; здатність враховувати специфіку семантико-прагматичної та граматичної організації іноземної мови (німецької) на макро- і мікрорівні, у т.ч. на основі взаємозв'язку лінгвістичних та екстралінгвістичних компонентів; здатність використовувати

теоретичні й емпіричні знання в сфері міжкультурної комунікації на основі знання основних відмінностей концептуальної і мовної картин світу носіїв рідної мови і мови, що вивчається; здатність застосовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і письмовій формах з урахуванням специфіки офіційного, нейтрального та неофіційного реєстрів спілкування; здатність орієнтуватись в основних тенденціях, що визначають сучасний стан іншомовної освіти у вищих навчальних закладах, проектувати педагогічну діяльність на основі міждисциплінарних зв'язків.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ: *знати:* загальнонаукові та спеціальні методи сучасних лінгвістичних досліджень; інструментарій, теоретичні та методологічні основи філологічних наук (лінгвістики та германістики); специфіку сучасних експериментальних методів дослідження мовних явищ (лінгвістичних, математичних, психолінгвістичних); *вміти:* орієнтуватися в сучасних лінгвістичних теоріях та мотивовано обирати наукову парадигму, що відповідає поставленій меті дослідження; виявляти наукову проблеми та визначати шляхи її вирішення; вести наукову дискусію; застосовувати навички самостійної роботи з науковою літературою (пошук, конспектування, реферування); розробляти нові методи та методики роботи з емпіричним матеріалом та застосовувати їх в науково-практичній діяльності.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: Методологія та організація наукових досліджень

8. ЗМІСТ КУРСУ: Еволюція наукових ідей та напрямків у лінгвістиці другої половини ХХ – початку ХХІ століття. Сучасна лінгвістика в світлі нової наукової парадигми. Наукові досягнення германістики в Україні. Від лінгвістики тексту до когнітивної теорії дискурсу. Дискурс-аналіз. Типологія дискурсів. Наукові досягнення германістики в Україні. Від лінгвістики тексту до когнітивної теорії дискурсу. Дискурс-аналіз. Типологія дискурсів. Когнітивна лінгвістика і “картина світу”. Проблема відображення її в мові. Основні напрямки, досягнення та актуальна проблематика вивчення “мовної картини світу”. Актуальні проблеми порівняльного вивчення мов. Порівняльно-типологічне вивчення германських мов. Теорія мовної особистості: актуальність вивчення мови та мовної особистості в соціолінгвістиці. Соціології та лінгвокультурології. Типи лексичних значень та методи їх вивчення. Змістова структура слова та методи її вивчення. Синонімічні та антонімічні відношення в лексиці. Види мотивованості слова та їх взаємодія.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Алефиренко Н.Ф. Современные проблемы науки о языке. Учебное пособие. – М.: Флинта; Наука, 2005.
2. Белозорова Ю.С. Когнітивно-дискурсивна концептуалізація часу в сучасній німецькій мові. – АКД. – Запоріжжя, 2005.
3. Левицький В.В. Семасіологія. – Вінниця: Нова книга, 2011.
4. Павличко О.О. Між рівневі відношення у тексті (на матеріалі складнопідрядних речень німецької художньої прози). – АКД. – Київ, 1996.
5. Fritz G. Historische Semantik. – Stuttgart, Weimar: Metzler, 1998.
6. Kaliuscenko V.D. Typologie denominalen Verben. – Tübingen: Niemeyer Verlag, 2000.
7. Levickij V. Polysemie. Quantitative Linguistik. – Berlin, New York: Walter de Gruyter, 2005.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, практичні заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: німецька.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ У ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ

1. КОД: ОК 5

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: другий

4. ЛЕКТОР: доц. Головіна Н.Б.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Загальні компетентності: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність вдосконалювати власне навчання, зокрема розвивати навчальні й науково-дослідницькі навички; здатність гнучко та ефективно користуватися системою знань про соціальну дійсність і про себе, систему складних соціальних умінь і навичок взаємодії, сценаріїв поведінки в типових соціальних ситуаціях; здатність працювати в команді; здатність до міжособистісного спілкування, здатність до самокритики, навички роботи в команді; навички планування та управління часом; уміння і здатність до прийняття рішень; здатність вільно володіти державною мовою як усно, так і письмово; здатність вільно володіти іноземною (німецькою) мовою, здатність до ефективного професійного спілкування та до представлення складної комплексної інформації у стислій формі усно та письмово, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та відповідні професійні терміни; здатність генерувати нові ідеї; здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети; здатність діяти на основі етичних міркувань, дотримання етичних принципів; здатність цінувати мультикультурність мовного суспільства; здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності: здатність оперувати системою знань про цінності й уявлення, притаманні культурам країн мови, що вивчається; здатність володіти методологічними і теоретичними основами філологічних наук, методики навчання іноземних мов у ВНЗ та німецької мови у профільній школі; здатність широко застосовувати лінгвістичні та психолого-педагогічні аспекти моделювання різних типів знань з професійною метою; здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології для вирішення професійних і дослідницьких завдань. Здатність орієнтуватись в основних тенденціях, що визначають сучасний стан іншомовної освіти у вищих навчальних закладах, проектувати педагогічну діяльність на основі міждисциплінарних зв'язків; здатність керувати пізнавальною діяльністю учнів, знаходити найбільш ефективні способи мотивованого впливу, створювати і згуртовувати колектив з метою вирішення освітніх завдань; здатність створювати та підтримувати постійні контакти з аудиторією на основі комунікативної взаємодії; здатність дотримуватися законів, правил конвенції безконфліктного спілкування на основі взаємоповаги та сприяння розвитку загальної культури.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ: *знати:* основні методичні категорії; психологію особистості учня й закономірності оволодіння ІМ у навчальних умовах профільної школи; основні вимоги, які висуваються суспільством і наукою до вчителя сучасної профільної школи, його методичної майстерності та особистісних якостей; основні закономірності навчання ІМ і культур, а також зміст і специфіку усіх складників процесу навчання: зміст, методи, засоби навчання з точки зору їхнього історичного розвитку і сучасного стану; *вміти:* правильно з точки зору педагогіки, психології і методики навчання ІМ в профільній школі здійснювати свою професійну діяльність, спрямовану на формування в учнів рис вторинної мовної особистості, які зумовлюють здатність до участі у міжкультурному спілкуванні.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: Методика викладання філологічних дисциплін у ВНЗ. Актуальні питання романської філології. Комунікативні стратегії у німецькій мові.

8. ЗМІСТ КУРСУ: Концептуальні засади навчання німецької мови в профільних класах філологічного профілю. Ключові аспекти мовної освіти у профільній школі. Особливості до профільної мовної освіти учнів 8-9 класів ЗОШ. Концепції профільного навчання у контексті загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти. Завдання мовної освіти у профільній школі, співвідношення мовної теорії і практики у старших класах філологічного напрямку.

Практичні аспекти розвитку чотирьох видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання, письмо). Особливості змісту навчання німецької мови у 8-9 класах допрофільної та 10-11 класах профільної школи філологічного напрямку. Реалізація компетентнісного підходу до навчання німецької мови у старших класах профільної школи філологічного напрямку. Сучасні підходи до внутрішньої і зовнішньої організації уроків німецької мови в основній та старшій школі. Назви інтерактивних форм, методів навчання. Етапи організації навчальної діяльності старшокласників за авторською концепцією, з реалізованою у підручниках для 10 та 11 класів. Структура планів-конспектів уроків різних типів. Дидактична система вправ і завдань для профільної школи.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Аніскіна Н.О. Організація профільного навчання в сучасній школі / Н.О. Аніскіна – Х.: Видав. гр. «Основа», 2003.
2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. – К.: «Ленвіт», 2003.
3. Закон України «Про освіту» / Освіта України. Нормативно-правові документи. – К.: Міленіум, 2001. – С. 11-38 (поточна редакція від 01.04.2014 р. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>).
4. Зеня Л.Я. Навчання іноземних мов у старшій профільній школі: Лекційно-практичний курс: Посібник для студентів вищих навчальних закладів / Л. Я. Зеня – Горлівка: Видавництво ГДПМ, 2008.
5. Концепція профільного навчання у старшій школі // Інформ. зб. МОН України. – 2003. – №24. – С. 3-15 (нова ред.: наказ МОН України №1456 від 21.10.2013. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/1681>).
6. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підруч. для студ. лінгв. ун-тів і фак. ін. мов вищих навч. закладів / О.Б. Бігич, Н.Ф. Бориско, Г.Е. Борецька [та ін.; під заг. ред. С.Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013.
7. Національна доктрина розвитку освіти // Освіта України. – 2002. – № 33.
8. Полонська Т. К. Профільне навчання іноземної мови учнів старшої школи: метод. рек. / Т. К. Полонська. – К.: Педагогічна думка, 2014.
9. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів та спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов. Іноземні мови. 2 – 12 класи.– К.: ВТФ «Перун», 2005.
10. Програми для профільного навчання. Іноземні мови. 10 – 11 класи. – К.: Навчальна книга, 2003.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, практичні заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська, німецька.

КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ В НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

1. КОД: ВБ 1.1

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: перший

4. ЛЕКТОР: доц. Головіна Н.Б.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Загальні компетентності: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність вдосконалювати власне навчання, зокрема розвивати навчальні й науково-дослідницькі навички; здатність гнучко та ефективно користуватися системою знань про соціальну дійсність і про себе, систему складних соціальних

умінь і навичок взаємодії, сценаріїв поведінки в типових соціальних ситуаціях; здатність працювати в команді; здатність до міжособистісного спілкування, здатність до самокритики, навички роботи в команді; навички планування та управління часом; уміння і здатність до прийняття рішень; здатність вільно володіти державною мовою як усно, так і письмово; здатність вільно володіти іноземною (французькою) мовою, здатність до ефективного професійного спілкування та до представлення складної комплексної інформації у стислій формі усно та письмово, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та відповідні професійні терміни; здатність генерувати нові ідеї; здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети; здатність діяти на основі етичних міркувань, дотримання етичних принципів; здатність цінувати мультикультурність мовного суспільства; здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності: здатність оперувати системою знань про цінності й уявлення, притаманні культурам країн мови, що вивчається; здатність володіти методологічними і теоретичними основами філологічних наук, методики навчання іноземних мов у ВНЗ та французької мови у профільній школі; здатність широко застосовувати лінгвістичні та психолого-педагогічні аспекти моделювання різних типів знань з професійною метою; здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології для вирішення професійних і дослідницьких завдань; здатність враховувати специфіку семантико-прагматичної та граматичної організації іноземної мови (німецької) на макро- і мікрорівні, у т.ч. на основі взаємозв'язку лінгвістичних та екстралінгвістичних компонентів; здатність використовувати теоретичні й емпіричні знання в сфері міжкультурної комунікації на основі знання основних відмінностей концептуальної і мовної картин світу носіїв рідної мови і мови, що вивчається; здатність застосовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і письмовій формах з урахуванням специфіки офіційного, нейтрального та неофіційного реєстрів спілкування.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ: *знати:* базовий тематичний словник лексичних одиниць, сталих виразів і формул для здійснення усної та письмової комунікації обсягом 5500 од.; загальні та спеціальні правила оперування німецькою мовою у всіх видах мовленнєвої діяльності: *аудіювання* – розуміння загальної, спеціальної та імпліцитної інформації, представленої в аудіотексті, та адекватна комунікативна реакція на таку інформацію; *читання* – розуміння експліцитної та імпліцитної інформації, основного змісту і деталей у різножанрових текстах обсягу від 2000 до 5000 знаків на знайому і незнайому тематику, а також критична інтерпретація такої інформації; *письмо* – створення конвенціоналізованих і креативних письмових текстів різних жанрів, які охоплюють широкий спектр загальної, фахової, культурної та академічної тематики; здатність до висловлення власної думки, аргументативної та інформативної письмової передачі повідомлення; *говоріння* – володіння навичками діалогічного і монологічного мовлення на знайомі і незнайомі теми, які охоплюють широкий спектр загальної, фахової, культурної та академічної тематики; *переклад* – упевнене володіння навичками письмового і усного послідовного перекладу на теми в межах засвоєного матеріалу; *вміти:* здійснювати ефективну і стилістично доречну комунікацію на теми загального, наукового і науково-професійного характеру, демонструючи високий рівень володіння фонетико-фонологічними, граматичними, лексичними і синтаксичними мовними вміннями; самостійно розширювати і поглиблювати власну комунікативну компетенцію в міжкультурній комунікації; володіти упевненими навичками усної та письмової інтеракції, рецепції, продукції та перекладу різних видів і жанрів текстів в межах тематики, передбаченої навчальним планом і робочою програмою.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: Актуальні питання германської філології.

8. ЗМІСТ КУРСУ: «Комунікативні стратегії» та їх значення для здійснення контакту зі співрозмовником: визначення специфіки понять комунікація, мовний контакт, мовна

особистість, мовна індивідуальність, мовна поведінка, мовленнєвий акт, тема та рема повідомлення, форми та типи спілкування, кліше-контактори, кінеграми та ін. Обговорення вдалих / невдалих прикладів встановлення контакту під час здійснення усної та письмової комунікації в ситуації усної співбесіди, письмового звернення до роботодавця, знайомства з учнями в школі, знайомся з однолітками в соціальних мережах та ін. Конвенційні та неконвенційні імплікатури як частина комунікативних стратегій: визначення ролі конвенційних / неконвенційних імплікатур у спілкуванні, встановлення зв'язку між імплікатурою та натяком, місце мовного маніпулювання в німецькому рекламному тексті. Аналіз прикладів вживання в рекламі позитивних іменників, прикметників, стійких зворотів, словотворчих морфем, похідних слів з ефектом гумору, веселого настрою, вподоби, насолоди, розрядки, підбадьорення, заохочення тощо. Комунікативні стратегії ділового спілкування: визначення принципів та правил структури німецького ділового листа та розробка зразків ділового листа між діловими партнерами, виробником та споживачем, підприємством та посередником. Особливості вживання кліше-контакторів під час ділового листування. Звертання, привітання та кінцеві фрази ділового листа. Мова корпоративної етики. Порядок розташування прохання, вибачення, підтвердження тощо в листі. Привітання ділового партнера з нагоди ювілею, свята, перемоги в конкурсі, в змаганнях та ін. Комунікативні стратегії професійного спілкування: моделювання ситуацій професійного спілкування з учнями під час проведення уроків з німецької мови, в педагогічному колективі, з представниками наукової спільноти (підготовка доповіді на конференцію, написання есе, реферату, резюме наукового дослідження, анотації до наукової статті). Вивчення загальних правил професійної мовленнєвої поведінки в сфері професійної діяльності. Формування термінологічного словника філолога-викладача німецької мови та прикладів застосування його одиниць у професії. Комунікативні стратегії побутового спілкування. вивчення мовної специфіки невимушеної бесіди з партнером на побутову тематику з урахуванням правил уживання форм умовного способу в комунікативних актах погодження, припущення, переконання, вираження суб'єктивної оцінки, бажання, прохання тощо. Виконання тренувальних вправ та завдань з усного діалогічного мовлення та письмового мовлення через сучасні засоби електронного зв'язку (E-mail, Sms).

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Мовні і концептуальні картини світу. – К., 1999.
2. Bolten, Jürgen; Ehrhardt Claus. Interkulturelle Kommunikation. Sternenfels: Verlag Wissenschaft und Praxis, 2003.
3. Borisko N.. Sprechen wir über Deutschland. – М.: Астрель, 2004.
4. Freyhoff D., O.V.Beketova, N.Yzermann. Wirtschaftssprache Deutsch. – Nova Knyha Verlag, 2001.
5. Marktplatz: Deutsche Sprache in der Wirtschaft. Mit Texten und Übungen für Selbststudium und Unterricht. – Labonte, Büro für Berlangsmarketing, Köln, 1998.
6. Schröer N. Interkulturelle Kommunikation. Einführung. Essen: Oldib Verlag, 2009.
7. Tatsachen über Deutschland. – Societäts-Verlag, Frankfurt am Main, 2005.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: практичні заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: німецька.

ІСТОРІЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ ВЧЕНЬ

1. КОД: ВБ 1.2

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: перший

4. ЛЕКТОР: проф. Шевчук Т.С.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Загальні компетентності: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність вдосконалювати власне навчання, зокрема розвивати навчальні й науково-дослідницькі навички; здатність гнучко та ефективно користуватися системою знань про соціальну дійсність і про себе, систему складних соціальних умінь і навичок взаємодії, сценаріїв поведінки в типових соціальних ситуаціях; здатність працювати в команді; здатність до міжособистісного спілкування, здатність до самокритики, навички роботи в команді; навички планування та управління часом; уміння і здатність до прийняття рішень; здатність вільно володіти державною мовою як усно, так і письмово; здатність вільно володіти іноземною (німецькою) мовою, здатність до ефективного професійного спілкування та до представлення складної комплексної інформації у стислій формі усно та письмово, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та відповідні професійні терміни; здатність генерувати нові ідеї; здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети; здатність діяти на основі етичних міркувань, дотримання етичних принципів; здатність цінувати мультикультурність мовного суспільства; здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності: здатність оперувати системою знань про цінності й уявлення, притаманні культурам країн мови, що вивчається; здатність володіти методологічними і теоретичними основами філологічних наук, методики навчання іноземних мов у ВНЗ та німецької мови у профільній школі; здатність широко застосовувати лінгвістичні та психолого-педагогічні аспекти моделювання різних типів знань з професійною метою; здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології для вирішення професійних і дослідницьких завдань; здатність застосовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і письмовій формах з урахуванням специфіки офіційного, нейтрального та неофіційного реєстрів мови.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ: *знати:* основні назви літературних напрямів і шкіл; часові, просторові обрії та основні періоди розвитку літератури; особливості образного мислення, притаманного різним періодам та їхні прояви у художніх творах; провідні тенденції розвитку літературного бароко; визначальні риси класицизму; визначальні риси сентименталізму; визначальні риси романтизму; визначальні риси реалізму; визначальні риси модернізму (символізму, імпресіонізму, експресіонізму, дадаїзму, сюрреалізму, неоромантизму, неореалізму); визначальні риси екзистенціалізму; визначальні риси постмодернізму; *вміти:* аналізувати художній твір із врахуванням його ідейно-естетичної цілісності; подавати загальну картину літературного періоду означеної доби; з'ясовувати взаємозв'язок світогляду й творчості письменника з ідейно-естетичним напрямом епохи; творчо застосовувати набуті знання у власній філологічній практиці.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: Історія світової літератури; вступ до літературознавства, Теорія літератури; Культурологія.

8. ЗМІСТ КУРСУ: В основі навчальної дисципліни «Історія літературознавчих вчень» є розуміння сучасного літературознавчого процесу та його основних тенденцій; розгляд вагомих здобутків літературознавчих шкіл. Курс передбачає надання студентам систематизованих знань про основні закономірності виникнення літературних течій; формування і трансформацію літературознавчих шкіл; формування у студентів уміння орієнтуватися в складному термінологічному апараті, що використовується в постмодерністському дискурсі; розвинення естетичного смаку, удосконалення вміння адекватно оцінювати художній текст. Курс ознайомлює студентів із основними закономірностями розвитку літературознавчих вчень, простежуючи основні етапи еволюції зарубіжної літературознавчої думки.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. «Поэтика» Аристотеля.

2. «Искусство поэзии» Горация.
3. «Искусство поэзии» Буало.
4. «Искусство поэзии» П. Верлена.
5. Лотман Ю. Типология текстов // Об искусстве. – СПб. : «Искусство – СПб», 1998. – С. 14 – 28
6. Фрай Н. Архетипний аналіз: теорія мітів // Антологія світової літературно-критичної думки. – [за ред. М. Зубрицької]. – Львів, 2002 – С. 142-170.
7. Элиаде Мирча. МИФ О ВЕЧНОМ ВОЗВРАЩЕНИИ. АРХЕТИПЫ И ПОВТОРЕНИЕ.
8. Гадамер Г. Эстетика і герменевтика // Герменевтика і поетика. – К. : Юніверс, 2011. – С. 7–15.
9. Дюришин Д. Проблемы сравнительного анализа // Теория сравнительного изучения литературы. – М.: Прогресс, 1979. – С. 202-214.
10. Саїд Е.Орієнталізм // Антологія світової літературно-критичної думки. [за ред. М. Зубрицької]. – Львів, 2002. – С. 719–735.
11. Фрейд З. Поет і фантазування // Антологія світової літературної критичної думки. – [за ред. М. Зубрицької]. – Львів, 2002. – С. 109–119.
12. Хайдеггер М. Страх как модус расположения // Бытие и время. – М.: Республика, 1993.
13. Крістева Ю. Stabat Mater // Антологія світової літературно-критичної думки. – [за ред. М. Зубрицької]. – Львів, 2002. – С. 662–680.
14. Пропп В.Я. Исторические корни Волшебной Сказки
15. Бахтин М.М. Творчество Франсуа Рабле и народная культура средневековья и Ренессанса. М., 1990.
16. Бахтин М.М. Проблемы поэтики Достоевского. М., 1979.
17. Юнг К. Г. Архетип и символ. – М., 2000.
18. Мелетинский Е. О литературных архетипах. М., 1994.
19. Мелетинский Е. От мифа к литературе: Уч.пособие. М., 2000.
20. Рикер П. Конфликт интерпретаций. Очерки о герменевтике. – М., 1995.
21. Барт Р. Введение в структурный анализ повествовательных текстов //
22. Зарубежная эстетика и теория литературы XIX-XX вв.: Трактаты, статьи, эссе. М.: МГУ, 1987. 512 с. - С.: 387-422.
23. Бодрийар Ж. Симулякры и симуляция.
24. Делез Ж., Гваттари Ф. Капитализм и шизофрения: Анти-Эдип.-М.,1990.

ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, практичні заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська.

МЕТОДОЛОГІЯ І ФІЛОСОФІЯ МОВИ

1. КОД: ВБ 1.3

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: другий

4. ЛЕКТОР: доц. Колесникова Л.В.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Загальні компетентності: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність вдосконалювати власне навчання, зокрема розвивати навчальні й науково-дослідницькі навички; здатність гнучко та ефективно користуватися системою знань про соціальну дійсність і про себе, систему складних соціальних умінь і навичок взаємодії, сценаріїв поведінки в типових соціальних ситуаціях; здатність працювати в команді; здатність до міжособистісного спілкування, здатність до самокритики,

навички роботи в команді; навички планування та управління часом; уміння і здатність до прийняття рішень; здатність вільно володіти державною мовою як усно, так і письмово; здатність вільно володіти іноземною (німецькою) мовою, здатність до ефективного професійного спілкування та до представлення складної комплексної інформації у стислій формі усно та письмово, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та відповідні професійні терміни; здатність генерувати нові ідеї; здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети; здатність діяти на основі етичних міркувань, дотримання етичних принципів; здатність цінувати мультикультурність мовного суспільства; здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності: здатність володіти методологічними і теоретичними основами філологічних наук, методики навчання іноземних мов у ВНЗ та німецької мови у профільній школі; здатність широко застосовувати лінгвістичні та психолого-педагогічні аспекти моделювання різних типів знань з професійною метою; здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології для вирішення професійних і дослідницьких завдань; здатність визначати та застосовувати інноваційні підходи до розв'язання

теоретичних, методологічних і методичних проблем розвитку вищої гуманітарної освіти, осучаснювати її зміст відповідно до останніх вітчизняних і світових напрацювань у галузі гуманітарних знань.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ: *знати:* об'єкт, предмет, мету, завдання, теоретичні засади філософії мови та когнітивної лінгвістики; базові характеристики лінгвокультурних концептів; наукову методологію та методи концептуальних досліджень, розроблені у вітчизняному та зарубіжному мовознавстві основні поняття і терміно-лінгвістичного та стилістичного характеру; *вміти:* розуміти і адекватно вживати метамовний інструментарій сучасної філософії мови та когнітивної лінгвістики щодо проблем співвідношення мови та мислення, концептуалізації, категоризації, формування мовних значень; опанувати базові методики семантико-когнітивного та лінгвокультурного аналізу з виявленням перспектив застосування їх елементів у науково-дослідницькій роботі, самостійно робити висновки та узагальнення зі спостережень фактичного матеріалу.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: Вступ до мовознавства, Загальне мовознавство.

8. ЗМІСТ КУРСУ: Методологія мовознавства: Філософський метод пізнання і методи конкретних наук. Загальнонаукові способи дослідження в лінгвістиці: спостереження, експеримент, моделювання. Метод як методика дослідження і метод як спосіб опису; формалізовані і неформалізовані способи опису, вербальна і невербальна методики опису. Метамова як спосіб опису мови. Лінгвістичні методи: описовий, порівняльний, зіставний, структурний методи; метод лінгвістичної географії. Описовий метод як аспект дослідження ярусів сучасної мови. Одиниці мови й одиниці лінгвістичного аналізу; основні методики описового вивчення мови – компонентний і контекстний аналіз. Лінгвістична інтерпретація, зовнішня і внутрішня. Порівняльний, порівняльно-історичний і історико-порівняльний методи в типологічному мовознавстві ХХ-ХХІ ст. Прийоми порівняльного методу. Прийоми встановлення генетичної тотожності. Реконструкція праформ. Питання про зв'язок зовнішніх і внутрішніх факторів в історії мови. Прийоми і принципи етимологічного аналізу. Зіставний метод. Порівняльне вивчення споріднених і неспоріднених мов. Мовна типологія; теорія мовних універсалій. Структурний метод та його методики: дистрибутивний, безпосередніх складників, трансформаційний і компонентного аналізу. Методи соціо- та психолінгвістики. Предмет і завдання історії та філософії мови: Систематизація й каталогізація наукових теорій. Безперервність наукового знання. Інтернаціональний характер розвитку мовознавства. Місто мовознавства як науки в системі знання. Сутність наукового пізнання. Джерела наукового пізнання. Закони розвитку та інструменти наукового пізнання. Типи наукових теорій. Вплив

різних філософських концепцій на розвиток наукового дослідження. Питання систематизації наукових напрямів. Основні одиниці опису науки: школа, напрям, наукова традиція, етап в розвитку науки, їх характеристика (граматичне мистецтво, граматична наука). Філософія та мова: мова, модуси її існування і функції. Наука про мову наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. Образи мови в науці наприкінці ХІХ – на початку ХХІ ст. мова як об'єкт філософських досліджень. Сутність філософії мови. Типологія підходів до філософії мови. Філософія мови як навчальна дисципліна. Основні поняття і категорії філософії мови. Виникнення філософії мови як науки: Перші лінгвофілософські ідеї. Лінгвофілософські ідеї Давнього Сходу, Давньої Греції. Філософські проблеми мови в концепціях Платона й Аристотеля. Лінгвофілософські ідеї в епоху Середньовіччя. Учення про походження мови. Теорія номінації. Дискусія реалістів і номіналістів. Емпіризм і раціоналізм у філософії мови ХVІІ-ХVІІІ ст. Лінгвофілософські ідеї граматики Пор-Рояля. Гумбольдтианство як вияв антропоцентричного підходу до мови: Лінгвофілософська концепція В. фон Гумбольдта. Принцип протиріч як метод опису мови. Природа і сутність мови. мова як діяльність і національна свідомість. Еволюційна теорія мови. Внутрішня і зовнішня форми мови. Морфологічна класифікація мов. Ідеї В. фон Гумбольдта в Україні. Структуралізм у філософії мови: Передумови виникнення і спільні ознаки лінгвістичного структуралізму. Лінгвофілософська концепція Ф. де Сосюра і її вплив на зародження структуралізму. Найвідоміші школи лінгвістичного структуралізму. Неогумбольдтианство як напрям у лінгвофілософії: Загальна характеристика неогумбольдтианства. Неогумбольдтианство у США. Філософські основи теорії мовної відносності. Неогумбольдтианство в Європі. Лінгвофілософська концепція Лео Вайсгербера. Неокантианство і філософія мови: Логіко-семантична програма аналізу мови. Загальні засади неокантианства. Концепції Е. Касірера. мова в системі пізнання. Основи філософії логічного аналізу. Концепція Б. Рассела. Ідея звичайної (об'єктної) та метамови. Концепція Готлоба Фреге. Проблема розмежування смислу і значення (референції). Схема ідеальної мови Л. Вітгенштейна. Вчення про мовні ігри і контекстний характер значення. Загальна характеристика прагматичних концепцій мови: Герменевтичний, феноменологічний і екзистенційно-феноменологічний підходи до мови: Загальна характеристика герменевтики. Концепція мови М. Гайдеггера. Філософія мови Г.-Г. Гадамера. Загальні ознаки феноменологічного підходу до мови. Вчення Е. Гусерля про мову. Поняття інтрасуб'єктивності. Вплив феноменології на загальнопарадигмальний розвиток науки про мову. Постструктуралізм, постмодернізм, генеративізм у філософії мови: Лінгвофілософська концепція Н. Хомського. Зв'язок та заперечення структурності в постструктуралізмі й модернізмі. Ознаки генеративної парадигми. Глибинні й поверхневі структури. Концепція вроджених структур. Питання про мовні універсалиї. Мовознавство на сучасному етапі: Когнітивна лінгвістика як поліпарадигмальна наука. Основні поняття і принципи. Статус мови в когнітивній лінгвістиці. Предмет когнітивної лінгвістики. Одиниці, категорії й процеси в когнітивістиці. Співвідношення мови, мислення, пам'яті та переробки інформації. Питання про характер значення в когнітивній лінгвістиці. Проблема свідомості й матерії в когнітивістиці. Когнітивно-дискурсивна діяльність: спостереження й конструювання. Метакатегорія спостерігача в науковій картині світу. Статус мови в біологічній теорії пізнання У. Матурани: реальність мови як реальність пізнання. Функціональна лінгвістика. Теорія функціонально-семантичного поля. Комунікативна лінгвістика. Теорія мовленнєвих актів.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Алпатов В.М. История лингвистических учений. – М., 1998.
2. Амирова Т.А. Из истории лингвистики ХХ века. – М., 1999.
3. Бацевич Ф.С. Філософія мови: Історія лінгвофілософських учень: Підручник. – ВЦ «Академія», 2008.

4. Гадамер Г.Г. Человек и язык // от Я к Другому. Сборник переводов по проблемам интеробъективности, коммуникации, диалога. – Минск, 1997.
  5. Гумбольдт В. фон. Язык и философия культуры. – М., 1984.
  6. Гусерль Э. Идеи к чистой феноменологии и феноменологической философии. – М., 1994.
  7. Гируцкий А.А. Общее языкознание. Учебное пособие для студентов вузов. - Минск, 2001.
  8. Демьянков В.З. Доминирующие лингвистические теории в конце XX века // Язык и наука конца XX века. – М., 1995.
  9. Ковалик І.І., Самійленко С.П. Загальне мовознавство: Історія лінгвістичних учень. – К., 1985.
  10. Кочерган М.П. Загальне мовознавство. – К., 2004.
  11. Кубрякова Е.С. Эволюция лингвистических идей во второй половине XX века // Язык и наука конца XX века. – М., 1995.
  12. Лингвистический энциклопедический словарь //Под ред. Ярцевой В.Н. –М.,1990.
- 10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ:** лекції, практичні заняття, самостійна робота.
- 11. МОВА НАВЧАННЯ:** українська.

ЗАКОНОМІРНОСТІ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. КОД: ВБ 1.4

2. РІК НАВЧАННЯ: другий

3. СЕМЕСТР: третій

4. ЛЕКТОР: проф. Шевчук Т.С.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Загальні компетентності: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність вдосконалювати власне навчання, зокрема розвивати навчальні й науково-дослідницькі навички; здатність гнучко та ефективно користуватися системою знань про соціальну дійсність і про себе, систему складних соціальних умінь і навичок взаємодії, сценаріїв поведінки в типових соціальних ситуаціях; здатність працювати в команді; здатність до міжособистісного спілкування, здатність до самокритики, навички роботи в команді; навички планування та управління часом; уміння і здатність до прийняття рішень; здатність вільно володіти державною мовою як усно, так і письмово; здатність вільно володіти іноземною (німецькою) мовою, здатність до ефективного професійного спілкування та до представлення складної комплексної інформації у стислій формі усно та письмово, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та відповідні професійні терміни; здатність генерувати нові ідеї; здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети; здатність діяти на основі етичних міркувань, дотримання етичних принципів; здатність цінувати мультикультурність мовного суспільства; здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності: здатність оперувати системою знань про цінності й уявлення, притаманні культурам країн мови, що вивчається; здатність володіти методологічними і теоретичними основами філологічних наук, методики навчання іноземних мов у ВНЗ та німецької мови у профільній школі; здатність широко застосовувати лінгвістичні та психолого-педагогічні аспекти моделювання різних типів знань з професійною метою; здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології для вирішення професійних і дослідницьких завдань.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ: *знати:* закономірності розвитку літературознавчих вчень, знати основні концепції літературознавчої науки; *вміти:* оцінювати й аналізувати літературні явища минулого й сучасності; репрезентувати на практиці володіння ключовими поняттями курсу.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: Історія світової літератури; Вступ до літературознавства, Теорія літератури; Культурологія.

8. ЗМІСТ КУРСУ: В основі навчальної дисципліни лежить розуміння закономірностей розвитку сучасного літературного процесу та його основних тенденцій; розгляд вагомих творчих здобутків письменників ХХ-ХХІ століття і їх місця у всесвітньому літературному процесі. Курс передбачає надання студентам систематизованих знань про основи літературного постмодернізму; його обумовленості соціокультурною ситуацією; формування у студентів уміння орієнтуватися в складному термінологічному апараті, що використовується в постмодерністському дискурсі; розвинення естетичного смаку, удосконалення вміння адекватно оцінювати художній текст. Ознайомлення студентів із проблематикою новітньої зарубіжної літератури дає розуміння сучасного літературного процесу та його основних тенденцій; розгляд вагомих творчих здобутків письменників ХХ-ХХІ століття і їх місця у всесвітньому літературному процесі.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Антологія сербської постмодерної фантастики / Упор. Сава Дам'янов / пер. з серб. – Львів, 2004.
2. Барський Р. Постмодерність // Енциклопедія постмодернізму. – К.: Вид-во Соломії Павличко „Основи”, 2003.
3. Гилберт К.Э., Кун Г. История эстетики / Под. общ.ред. В.П. Сальникова. – СПб.: Алетейя, 2000.
4. Джеймисон Ф. Постмодернізм, або Логіка культури пізнього капіталізму. – К., 2008.
5. Естетика: Підручник / Л.Т. Левчук, В.І. Панченко, О.І. Оніщенко, Д.Ю. Кучерюк; За заг. ред. Л.Т. Левчук. – 2-е вид., допов. і переробл. – К.: Вища школа, 2005.
6. Затонский Д. В. Модернизм и постмодернизм. Мысли об извечном коловращении изящных и неизящных искусств. – Фолио-Аст, 2000.
7. Золкин А.Л. Эстетика: учебник для студентов вузов, обучающихся по гуманитарно-социальным специальностям. / А.Л. Золкин. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2008.
8. Левчук Л.Т., Оніщенко Р.І. Основи естетики. Навч. посіб. – К., 2000.
9. Лосик О. Пост/модерн, пост/модерність, пост/модернізм: генеалогія поняття у гуманітарно-філософському тезаурусі // Проблеми гуманітарних наук: Наук. зап. Дрогобицького держ. педагог. ун-ту ім. І. Франка. – Дрогобич: Вимір, 2004. – Вип. 13 (філософія).
10. Образ человека во французской постмодернистской литературе // Спектр антропологических учений. М.: ИФ РАН, 2006.
11. Палій О. Світ у пастці роману (спостереження над поетикою М. Кундери). – К., 2006.
12. Усовская, Э. А. Постмодернизм в культуре XX века: учебное пособие для вузов. – Минск, 2003.
13. Фізер І. Постмодернізм: post / ante / modo –термін із нульовим значенням // Сучасність. – 2000. – №1.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, практичні заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська.